

Nr 2

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskningen av militieombudsmannens ämbetsförvaltning har båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående militieombudsmansämbetets förvaltning under år 1967.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diarium, vilka år 1967 förts i nämnda expedition, dels protokoll över militieombudsmannens inspektioner under året, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte har militieombudsmannen företrätt inför utskottet och lämnat kompletterande upplysningar och synpunkter i visst ärende och har på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelas till en början att militieombudsmannen Hugo Henkow åtnjutit semester under tiden den 20—23 mars, den 24—28 april, den 17 juli—den 18 augusti samt den 2—7 november 1967. Jämlikt 24 § första stycket i förenämnda instruktion har militieombudsmansämbetet under ifrågavarande tid föreståtts av den för militieombudsmannen utsedde ställföreträdaren, hovrättsrådet Gunnar Thyresson. Med stöd av bestämmelserna i 24 § andra stycket i instruktionen har militieombudsmannen, enär arbetets behöriga gång det krävt, åt Thyresson uppdragit att under tiden den 12—13 januari samt den 18—22 september 1967 handlägga vissa till honom överlämnade ärenden.

Inspektionsresor har av militieombudsmannen företagits till Västerbottens, Jönköpings, Örebro, Östergötlands, Södermanlands, Göteborgs och Bohus samt Kristianstads län. Under tid då militieombudsmannen åtnjutit ledighet har Thyresson företagit inspektion i Stockholm med omnejd.

Vid inspektionerna av truppförband och andra militära enheter har uppmärksamhet särskilt ägnats rättsvården därstädes, expeditionstjänsten, beskaftenheten och vården av byggnader med tillhörande anordningar och deras lämplighet för avsett ändamål, förläggningförhållanden, mathållning,

sjukvård, personalvårdsverksamhet, vården av intendentur- och tygmateriel, anordningar i samband med förekommande verkstadsdrift samt planläggningen av verkskydd. Besök har avlagts i militärhäktena vid förbanden. Granskningen av de judiciella handlingarna har omfattat disciplinmålprotokoll, tillrättavisningsföreteckningar och andra handlingar som har avseende å den militära straff- och processlagstiftningen samt därtill anknyttande föreskrifter. Vid besök å militärsjukhusen har sjukredovisningshandlingarna granskats. Granskning har vid inspektionerna tillika skett av handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom av räkenskaper för marketenterier, varjämte förskottsmedel inventerats, kontroll företagits angående bevakning av utestående fordringar och införselräkenskaper granskats. Vidare har å mobiliseringsavdelningar och inskrivningsexpeditioner granskats där förvarade personalredovisnings- och mobiliseringshandlingar.

Besöken hos domstolar och åklagarmyndigheter har avsett inspektion av handläggningen av militära mål. Därvid har bland annat undersökts i vad mån kravet på skyndsamhet vid behandling av målen beaktats.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen i regel biträtts av byråcheferna vid militieombudsmansexpeditionen. Därjämte har vid inspektionerna anlåtats en intendentur- och en tygsakkunnig officer samt för granskning av personalredovisnings- och mobiliseringshandlingar en härutinnan sakkunnig officer.

Över de under år 1967 handlagda ärendena lämnas i ämbetsberättelsen följande översikt.

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1967 års riksdag utvisar kvarstod vid början av år 1967 från år 1966 balanserade ärenden till ett antal av	132
Under år 1967 har tillkommit ärenden till följande antal:	
enligt allmänna diariet	720
enligt hemliga diariet därutöver	50
Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1967, har alltså utgjort	902
De ärenden, som tillkommit under år 1967, har utgjorts av:	
ärenden inkomna från myndighet	8
ärenden uppkomna genom klagomål eller andra framställningar från enskilda	118
ärenden uppkomna vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning	636
ärenden berörande militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m.	8
Summa	770

Av de från år 1966 balanserade 132 ärendena hade 2 ärenden inkommit från myndighet, 61 ärenden uppkommit genom klagomål eller andra framställningar från enskilda samt 65 ärenden uppkommit vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning. Fyra ärenden tillhörde gruppen 'militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m.'.

Till behandling under år 1967 har alltså förelegat 10 ärenden som inkommit från myndighet, 179 ärenden som uppkommit genom klagomål eller andra framställningar från enskilda, 701 ärenden som uppkommit vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning samt 12 ärenden berörande militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m., tillhoppa 902 ärenden.

Av dessa 902 ärenden har

till annan myndighet överlämnats	2
utan åtgärd avskrivits	6
på grund av återkallelse avskrivits	5
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	184
på grund av att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	193
föranlett åtal (varav 3 icke avslutats)	6
föranlett åtgärd för disciplinär bestraffning	0
föranlett erinran om begånget fel eller annat påpekande	241
föranlett framställning till Konungen eller annan myndighet (vilka icke avslutats)	6
föranlett yttrande till Konungen	1
föranlett annan åtgärd	138
och var vid 1967 års utgång	
under utredning	104
på prövning beroende (förutom ovan nämnda 3 + 6 icke avslutade ärenden)	16
	Summa 902

Av hela antalet under år 1967 till behandling föreliggande ärenden (902) har sålunda under året slutbehandlats 773 och till år 1968 balanserats 129. Av åtalen, avseende sammanlagt sju personer,

var vid 1967 års början ännu icke slutligt avgjort	1
tillkom under år 1967	6
	Summa 7

Av dessa åtal

blev under år 1967 slutligt avgjorda	4
var vid 1967 års utgång ännu icke slutligt avgjorda	3

Summa 7»

Enligt riksdagens beslut den 14 december 1967 angående omorganisation av riksdagens ombudsmannaämbeten kommer militieombudsmannens nuvarande uppgifter i det väsentliga att överflyttas på en av justitieombudsmännen i den nya organisationen. Föreliggande ämbetsberättelse är sålunda den sista avgiven av en särskild militieombudsman. Med anledning härav har i berättelsen intagits en översikt över utvecklingen av arbetsbördan fr. o. m. ämbetets tillkomst år 1915 t. o. m. år 1967.

Förutom en sammanställning över ärenden uppkomna genom klagomål eller andra framställningar från enskilda upptager ämbetsberättelsen såsom bilagor:

redogörelse för åtal,

redogörelse för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller åtgärd för disciplinär bestraffning,

redogörelse för framställningar till Konungen samt

redogörelse för yttrande till Konungen.

Utöver de i redogörelsen för åtal angivna målen föreligger ytterligare det i 1967 års ämbetsberättelse (s. 81) omnämnda målet avseende åtal mot en kapten för tjänstefel. Detta mål är — sedan Solna domsagas häradsrätt ogillat åtalet samt militieombudsmannen fullföljt talan mot domen — beroende på Svea hovrätts prövning.

I redogörelsen för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller åtgärd för disciplinär bestraffning, har i huvudsak medtagits sådana ärenden vilka på grund av de däri föreliggande spörsmålen ansetts ha intresse utöver de enskilda fallen.

Det sakregister, som var fogat vid den till 1967 års riksdag avgivna ämbetsberättelsen, har nu utökats till att avse jämväl de ärenden för vilka redogjorts i innevarande års berättelse.

Utskottet. Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har icke någon anledning till anmärkning förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 31 januari 1968

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: fröken Mattson (s), herrar Hjorth (s), Arvidson (h), Ernulf (fp), Svanström (cp), fru Lindström (s) och herr Lidgard (h);

från a n d r a kammaren: fru Gärde Widemar (fp), herr Ekström i Björkvik (s), fru Löfqvist (s), herrar Svensson i Vä (cp), Gustafsson i Borås (fp), Oskarson (h), fru Lindekvist (s) och herr Björk (s).